

5 Is de positie van aandeelhouders veranderd?

“De rol van aandeelhouders is in al die jaren behoorlijk veranderd. In de jaren zeventig hadden ze niets te vertellen. Een select gezelschapje van commissarissen bepaalde in de achterkamertjes met de bestuurders de koers van een bedrijf. Daarbij: vaak was er ook niet eens sprake van echte aandelen. In feite ging het om certificaten. De aandelen waren in handen van administratiekantoren.

Aandeelhouders hadden in Nederland dus weinig invloed op bedrijven, maar in de Verenigde Staten hadden aandeelhouders wel degelijk zeggenschap. Daar zag je ook echt dat commissarissen werden weggestemd of dat ceo's het veld moesten ruimen. En op dergelijke bewegingen gingen beleggers weer speculeren.

In de jaren tachtig begon Boudewijn baron van Ittersum, de voorzitter van de Amsterdamse Effectenbeurs, die Nederlandse beschermingsconstructies en certificaten weg te werken. Dat leverde veel weerstand op. Van de kant van de bedrijven uiteraard, maar gek genoeg ook van grote beleggers zoals pensioenfondsen. Maar Van Ittersum hield zijn poot stijf. Niet zozeer uit warme liefde voor aandeelhouders, maar vanuit de overweging dat slecht presterende ondernemingen zo aan de tucht van de markt onderworpen zouden worden.

Ook begonnen de aandeelhouders zich te roeren. VEB-voormannen als Robert de Haze Winkelman en Peter Paul de Vries lieten zich bij aandeelhoudersvergaderingen stevig gelden. En zo zag je dat kranten en actualiteitenprogramma's opeens de aandeelhouders om tegengeluid gingen vragen, in plaats van de geijkte vakbondsmannen.”

OUD-MINISTER TJERK WESTERTERP WAS DE EERSTE DIRECTEUR VAN DE IN 1978 OPGERICHTE OPTIEBEURS. FOTOGRAAF: BERT VERHOEFF

6 Er komen in uw boek veel schandalen voorbij...

“Ja, maar die waren er ook: voorkennis, zelfverrijking, koersmanipulatie, faillissementen. Er was altijd wel wat. Maar in de jaren zeventig en tachtig was dat ook niet zo gek. Er was geen regelgeving en er waren geen externe toezichthouders. Maar of het gebrek aan regels nu volledig de reden was voor die schandalen? In de VS was er in de jaren tachtig met de SEC al een strenge toezichthou-

‘IN DE JAREN ZEVENTIG HADDEN AANDEELHOUDERS NIETS TE VERTELLEN’

der, en ook daar waren er dergelijke schandalen. Ik denk dat het een beetje bij de financiële wereld hoort.”

7 De Nederlandse beurs heeft zich voor zo'n klein land internationaal altijd redelijk staande gehouden?

“De internationale oriëntatie is inderdaad opmerkelijk. En ze waren niet afkerig van innovaties. De lancering van de optiebeurs in 1978 was bijvoorbeeld echt een primeur. Nederland was